

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 19 czerwca 2018 r.

WNP-P.4131.21.2017.PM

Rada Gminy Baboszewo
ul. Warszawska 9 A
09-130 Baboszewo

Rozstrzygnięcie nadzorcze

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994) w związku z art. 2 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. z 2018 r. poz. 1103)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr XXXV/237/2017 Rady Gminy Baboszewo z dnia 24 listopada 2017 r. w sprawie zmiany nazwy ulicy.

Uzasadnienie

Rada Gminy Baboszewo w dniu 24 listopada 2017 r. podjęła uchwałę Nr XXXV/237/2017 w sprawie zmiany nazwy ulicy.

Podstawę prawną do wydania uchwały stanowił art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 6 ust. 1 ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, zwanej dalej „ustawą dekomunizacyjną”.

Wskazać należy, że art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy o samorządzie gminnym stanowi upoważnienie dla rady gminy do podejmowania uchwał w sprawach herbu gminy, nazw ulic i placów będących drogami publicznymi lub nazw dróg wewnętrznych w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, a także wznoszenia pomników.

Z kolei art. 6 ust. 1 ustawy dekomunizacyjnej przewiduje, iż obowiązujące w dniu wejścia w życie tej ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Stosownie do art. 1 ust. 2 ustawy za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989.

Uchwała Rady Gminy Baboszewo Nr XXXV/237/2017 z dnia 24 listopada 2017 r. została doręczona organowi nadzoru w dniu 30 listopada 2017 r. W dniu 6 grudnia 2017 r. zostało

wszczęte postępowanie nadzorcze. Wojewoda zwrócił się, w trybie art. 2 ust. 1 ustawy dekomunizacyjnej, do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o wydanie opinii potwierdzającej zgodność z prawem nazwy nadanej przedmiotową uchwałą. Na mocy art. 2 ust. 3 tej ustawy oczekiwanie na opinię wstrzymuje bieg terminu na stwierdzenie nieważności aktu. Opinia IPN wpłynęła do organu nadzoru w dniu 1 czerwca 2018 r. (pismo z dnia 29 maja 2018 r. znak BUW-940-16(19)/18).

W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa *19 stycznia* wypełnia normę art. 1 ustawy dekomunizacyjnej i powinna zostać zmieniona.

Na poparcie powyższego IPN wskazał, że *„Armia Krajowa została rozwiązana przez gen. Okulickiego w dniu 19 stycznia 1945 r., na skutek terroru sowieckiego i polityki ZSRR, która uniemożliwiła odbudowę niepodległej Rzeczypospolitej Polskiej i przejście żołnierzy AK do jawnej działalności jako Wojsko Polskie. Sowietci traktowali żołnierzy Armii Krajowej jednoznacznie wrogo. Decyzja o rozwiązaniu była podyktowana nadzieją, że ochroni żołnierzy przed represjami poprzez likwidację pretekstu do aresztowań i mordów żołnierzy Armii Krajowej przez siły sowieckie. Władze ZSRR twierdziły bowiem, że nie mogą tolerować żadnych obcych formacji wojskowych na ich zapleczu. W ten sposób sytuacja terroru wytworzona przez siły sowieckie doprowadziła do likwidacji polskiej struktury wojskowej, z mozołem budowanej przez lata okupacji. Związkowi Sowieckiemu udało się więc wymusić to, co było przez kilka lat poza zasięgiem możliwości Rzeszy Niemieckiej”*.

Uchwała Nr XXXV/237/2017 Rady Gminy Baboszewo z dnia 24 listopada 2017 r. w opinii Instytutu Pamięci Narodowej oraz organu nadzoru nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy dekomunizacyjnej. Z uzasadnienia uchwały wynika wprawdzie, że *„nowa nazwa ulicy tj. 19 stycznia ma na celu upamiętnienie dnia rozwiązania Armii Krajowej przez gen. Leopolda Okulickiego”*, jednakże w ocenie IPN *„Celebrowanie daty likwidacji Armii Krajowej w formie nadania nazwy ulicy „upamiętniającej” to wydarzenie jest bulwersującym przejawem poniewierania pamięci tej zasłużonej dla Polski formacji wojskowej oraz jej żołnierzy(...) Wbrew deklaracjom w sprawie intencji upamiętnienia Armii Krajowej samorząd, świętując w ten sposób jej likwidację, oddaje siłą rzeczy hołd dla zwycięstwa sowieckiej przemocy i terroru”*.

Stosownie do brzmienia art. 1 i 6 ust. 1 ustawy dekomunizacyjnej wskazać należy, że podstawowym jej założeniem było skuteczne wyeliminowanie z przestrzeni publicznej nazw propagujących symbole ustrojów totalitarnych, przy poszanowaniu miejsc pochówku, grobów i cmentarzy, a także własności prywatnej. Przedsięwzięcie zmiany nazw jest jednym z elementów polityki historycznej, jako kategorii historii służącej kształtowaniu świadomości historycznej społeczeństwa, w tym świadomości gospodarczej i terytorialnej oraz wzmocnieniu publicznego dyskursu o przeszłości w kierunku pielęgnowania więzi narodowych niezależnie od bieżącej polityki państwa. Polityka historyczna dotyczy interpretacji faktów, bytów i zdarzeń oraz jest rozpatrywana w kategoriach racji stanu społeczeństwa i narodu, jako element mający charakter długofalowy i stanowiący fundament państwa.

Na mocy art. 2 ust. 1 ustawy dekomunizacyjnej organ nadzoru jest zatem zobligowany do stwierdzenia nieważności uchwały Nr XXXV/237/2017 Rady Gminy Baboszewo z dnia 24 listopada 2017 r. *w sprawie zmiany nazwy ulicy*, bowiem wobec pozorności zmiany uchwała nadaje nazwę ulicy niezgodną z art. 1 ustawy dekomunizacyjnej.

Jednocześnie wskazuję, że na mocy art. 3 ustawy dekomunizacyjnej, jeżeli w terminie 3 miesięcy od dnia uprawomocnienia się rozstrzygnięcia nadzorczego, nie zostanie nadana nowa nazwa, a jej nadanie jest konieczne do oznaczania adresów, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 tej ustawy.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze Gminie przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od daty doręczenia, wnoszona za pośrednictwem organu, który skarżone orzeczenie wydał.

Informuję, że rozstrzygnięcie nadzorcze wstrzymuje wykonanie uchwały, z mocy prawa, z dniem jego doręczenia.

WOJEWODA MAZOWIECKI

Zdzisław Szipera